

Oppdraget har fått sine utvalgte

Hvem skal vi sende ut i kampen for å løse vår tids største oppdrag? I all hemmelighet har Trondheim og Oslo samlet sine team.

I eventyrene kan man lese om helter og heltinner som legger ut på farefulle oppdrag for å redde sin bygd fra den onde trollmannen. I en verden som ser utfordringer med vanntilgang, energiforsyning, klimaendringer og likestilling er det naturlig å se seg om etter hvem som er i stand til å ta rollen som vår tids Mulan.

Før vi kommer så langt må vi vite hva oppdraget er. Dette begynner å materialisere seg. "Missions" eller "samfunnsoppdrag" er idéen om at aktører på tvers av sektorer og politiske skillelinjer forener sine krefter for å løse viktige samfunnsproblemer innen en tidsfrist. EU og FN er blant organisasjonene som tar i bruk verktøyet. Men denne tanken - først fremsatt av Mariana Mazzucato i 2018, skaper nå debatt i Norge.

Mens Dagens Næringslivs Eva Grinde er [urolig for at regjeringen skal legge opp til mer statlig detaljstyring av universitetene \(DN 2. september\)](#) svarer Henrik Aasheim at staten må kunne styre hva de 40 milliardene skatte kroner går til. De er uenige, men tar også begge feil.

Missions har noe for seg, men bør ikke være opp til universitene å løse. Ikke alene. Går de derimot sammen med våre beste bedrifter, kapitalforvaltere, grundere og får med seg myndighetene¹ vil vi lage et system for å nå våre viktigste mål. Og noen har allerede bestemt seg for å gjøre nettopp dette.

Fullstendig uten statens innblanding har de største norske byene bestemt seg for å løse vår tids største samfunnsutfordringer. Innovasjonsdistrikt Hovinbyen i Oslo har sirkulærøkonomi som sitt hovedmål, Innovasjonsdistrikt Sentrum har datadrevet innovasjon som sitt verktøy.

I Trondheim innovasjonsdistrikt velges kanskje hav- og helseteknologi som tematikk. Jo smalere felt, desto større er sannsynligheten for at nettopp disse strukturene blir verdensledende på å nå hvert sitt bærekraftsmål. Aktører som NTNU, OBOS, Equinor, St. Olavs, Sparebank1, Sintef, Simula, Norsk Gjenvinning, Ferd, Trondheim og Oslo kommune er bare noen av de som er med på disse satsingene.

¹ Aktørene beskrevet i MITs aktørmodell for innovasjon

Men det skjer ikke av seg selv. Uten konkrete produkter og tjenester som resultat av innovasjonssamarbeid vil disse nettverkene kun bli "kaffeslabberas av globale dimensjoner (DN 1. september, 2020). For å få frem kraften må følgende tre nasjonale og komparative fortrinn utnyttes i alle satsingene:

1. **En effektiv offentlig sektor:** Vi må ta i bruk den enorme offentlige sektoren vi har. Vi må innføre lover som tilgjengeliggjør strukturerte og anonymiserte datasett på samme måte som arkivloven. Legges disse ut i markedet vil vi se en total forandring av norsk næringsliv. Samtidig må offentlig sektor ta del i innovasjonsprosessene ved å oftere ta i bruk bestemmelsene om idé- og konseptutvikling i lov om offentlige anskaffelser.
2. **Høy tillit:** I innovasjonsprosesser er man avhengig av å stole på hverandre. Når tilstrekkelig tillit er oppnådd vil ulike aktører begynne å dele på idéer, mennesker, areal og penger. Det er likevel viktig å komplementere den sosiale tilliten med økonomisk og juridisk forutsigbarhet. Kun med gode innovasjonskontrakter vil kommersielle aktører føle tilstrekkelig trygghet at intellektuell eiendom og økonomisk avkastning sikres når pengene potensielt ruller inn.
3. **Fokus på kundens behov:** Vi må bort fra at forskere kun jobber for å få finansiering fra staten og EUs forskningsfond. Det er en alt for tidkrevende omvei til å utvikle kritiske løsninger. I tillegg til finansiering av grunnforskning må akademikerne begynne å samarbeide med næringsliv, legge til rette for at professorer blir grundere og gi kapitalen grunn til å investere i forskningssentre. Med ett fokus: En bærekraftig verdens markedsbehov.

Det er slettes ikke gitt at det er de største byene som er best egnet for å etablere innovasjonsdistrikt. Mindre byer er ofte mer spesialiserte innenfor egne nisjer, for eksempel Nærøysund med sin lakseoppdrett eller Ålesund med sin havforskningsindustri. Dette gjør at disse stedene kan huke av flere av forutsetningene som må være på plass for å skape rett innovasjonsmiljø.

Vi er endelig på vei, men det haster. Per i dag er det kun innovasjonsdistriktene som er rigget for at Norge kan løse vår del av verdens samfunnsoppdrag. Det kommer til å kreve vilje, vilje og atter vilje. På tide å industrialisere de innovasjonsprosessene som kreves og få ut potensialet av innovasjonsdistriktene. Oppdraget har fått sine utvalgte.

**Gabriel Qvigstad,
Kunnskapskompaniet**